

Gospod, ki je bil sicer zeló prevzetan, a vendar nij bil hudobnega srca, spoznal je svoj pregrešek. Ves vznemirjen je hodil gori in doli po sobi. „Najbolje storiš,“ reče mu gospá, „ako nazaj pokličeš siromaka, ki si mu dal prazno gibanico.“ — Gospod takój pozvoni. Sluga pride, in ko zasliši gospodovo povélje, reče: „nij mi treba za njima hoditi, ker sta užé obá spodaj pred graščinskimi vrati, prepirata se in želita z Vami govoriti.“

Sluga pokliče siromaka in jima reče, da naj stopita v gospodovo sobo. Ko Stepan prav ob kratkem razloží vzrok njiju prepira, obledi graščak in ves zavzet pogleda svojo soprogo. Gospá se mu prijazno nasmehlja in reče: „glej, ljubi moj! ali nij človek sredstvo, katerega se Bog poslužuje, da delí milosti tístim, ki so jih vredni?“

A dobrohotnosti graščakove si svest, reče Marko ošabno in srdito: „gibanica z novci je bila méni namenjena, ker sem na gospoda toliko zaupal. Novci so tedaj moji.“ Graščak se zdaj obrne k pobožnemu Stepanu in mu reče: „nečem ti jemati tega, kar ti je Bog naklonil. Ti si v Bogá zaupal in tvoje zaupanje te nij varalo!“ Nató se obrne k Marku, rekóč: „ti samopridni in prevarljivi človek! zapomni si dobro, da takemu, ki na Bogá pozabi, nij blagoslova na zemlji, in noben človek ne more pomagati takemu, kateremu Bog sam pomagati neče!“

P o ž a r.

„Gorí! gorí!“

Oj strašen glas! kadar se razlega v nočnem času po tihih ulicah budéč ljudi iz mirnega spanja; v stolpu bije plát zvona in slehern vdarec opominja strahú in gróze drgetajoče ljudi, naj se rešijo nevarnosti, naj hité hitro na pomoč ubogim, katerim užé nad glavami plapotá streha v ognju. Nebó se žari s krvavo zárijo, razsvetljujočo z motno svetlobo vso okolico. Tam, kjer plamen na široko sika k višku, tam je žrélo ognja, tam razsaja razuzdani živelj na vso moč, tam sí prizadeva péšéica ljudi, če bi bilo možno, zadušiti ogenj v jedru njegovem ali vsaj zabraniti mu, da ne bi preskočil na sosedna poslopja. Brizglje in vozovi z gasilnim orodjem pridréé, okna po hišah in po oddaljenejših ulicah se zasvetlé, vsa občina, vse mesto je po konci.

Kdor blizu stanuje, pospravlja ter odnaša, kar more, hitro od doma; obleka in perilo se v velikih zvežnjih odnaša v kléti, in če je še časa dovolj, se tudi pohištvo iznaša. Ogenj pa raste čedalje bolj in ljudi obsede taka gróza, da kakor blazni sem ter tjá begajo ne vedóč, kaj bi prej rešili, in v tem nemiru pozabljajo često dragocenosti, malovredne stvari pa odnašajo.

Nevarnost ognja je zdaj večja, zdaj manjša, ter se ravná po zeló različnih okolnostih. Ako gorí poslopje kje na samem, izpali in vpepelí se samo jedno poslopje, ináče je, ako pokne ogenj sredi vasi, mesta ali ulice, in ako veter veje od nasprotne strani. Pri velikih požarih je vselej vetrovno, ker gorkota razšíri zrak, ki vsled tega sili k višku, a hladnejši se od strani tlačí k ognju. Glavni povód naglo se razšírjujočemu ognju so navadno strehe sosednih hiš, ako so sè skodlami ali celó sè slamo pokrite, vsaka iskra, katerih pri požaru kar deží, more zanesti ogenj na še tako oddaljeno streho, in tako se zgodi,

da plane ogenj na večjih krajih na dan; v takem nesrečnem slučaju je večkrat cela vas, celo mesto žrtev strašnega ognja. Zatorej je zdaj v obče prepovedano, pokrivati strehe sè skodlami, izvzete so samo stavbe na gorah, kjer zaradi velicega snega ne smejo rabiti težkih krovov.

Vzroki strašnih požarov ognja so razni. Navadno je zakrivi človeška nepozornost in neprevidno ravnanje z lučjo in z ognjem; večkrat žalibog tudi človeška zloba, ki zanéti ogenj, da bi bližnjemu škodila. Požigalec je izvrženec človeške družbe, v njem so zamrli vsi blagi čuti. O vojskinem času pogine mnogo vasí in mest v plamenih, ker sovražnik pustoši pokrajino z ognjem in mečem, ali pa prebivalci zapuščajo sovražniku pred njim bežéč sama pogorišča, da bi se ne mogel usaditi ter bi poprej onemogel zavoljo pomanjkanja živeža in krme. Tako so premogli Rusi 1812. l. silno sovražno vojsko francosko odtegnivši se iz glavnega mesta Moskve ter zapalivši je potem, ko je sprejela v svoje krdelo francosko armado; strašen požar je pogoltnil malo ne vso velikansko mesto, v katerem se je sovražnik kakor v ognjenem morji potapljal ter konečno primoran bil, v krutej zimi po pustih pokrajinah se vrniti z Ruskega, kjer so ga glad, mraz in vedni napadi Rusov skoraj popolnoma uničili.

Časi so tudi grôzni prirodni prikazki vzrok velikih požarov bodi si bljevanje ognjenih gorâ, ali bodi si strela, ki često vdari v visoka poslopja ter je vpepelí.

Kdo bi se ne spomnil tu slovečega nemškega pesnika Schillerja, ki v svojej pesni o zvonu poje in pravi:

Koristna ognja je oblast,
 Ko človek čuva njeno rast,
 In kar napravi, kar stori,
 Je dar nebeške te moči.
 Alj moč nebeška strašna je,
 Če varstva sponi zmakne se,
 In samoglaven tir puhti
 Natóre proste prosta hči.

v.

Jež in lisica.

V Slavoniji, ne daleč od mesta Požege, na tako imenovanem požeškem polji, v gozdu Padeži, živel je starikast jež z ženo in otroci jéziči. Imenovali so ga sploh starega ježa in tako ga hočemo tudi mi imenovati. Bilo je neko nedeljo v jeseni zjutraj. Jutro je bilo krasno. Hladni veterci so prepihavali po bližnjem strnišči; veseli skorjančki so se vzdigali pevajóč visoko v zrak, drobne čebelice so šumele po razcvetenej ajdi, in ljudje iz Jakšiča, Kaptola in drugih bližnjih vasí so šli praznično oblečeni v mesto k svetej maši. Vse je bilo veselo in zadovoljno, ter tako tudi naš stari jež.

V svojej bodečej sivej suknji stal je stari ježko zunaj pred vrati, srkajóč čisti zrak in prepevajóč neko čudno staro pesen, ki jo je znal užé od mladih nog. Zdajci mu pade na um, da bi šel malo na polje pogledat, kako mu stoji njegova repa, a žena naj v tem otroke umije in obleče ter hišo pospravi. Repa mu je bila najljubša rastlina; ž njo je užé večkrat nahranil sebe in svojo družino, zato je ta sadež tudi svoj imenoval, da-si ga nij niti sadil niti okopaval. Za-